

Trinitární ontologie lidské osoby

PAVEL FRÝVALDSKÝ

ThLic. Pavel Frývaldský, Th.D.
Katedra systematické teologie a filosofie

*Trojčinný obraz Boha
je klíč k porozumění
bytí.*

Víra v Boha, který je Otcem, Synem a Duchem svatým, představuje samotné jádro křesťanské víry. Jsem rád, že se na KTF UK mohu badatelsky věnovat tomuto nejvyššímu tajemství křesťanské víry a mohu vyučovat předmět „Trinitární teologie“. Ve své pedagogické činnosti se snažím ukázat, že křesťanské pojetí Boha jako Trojice není jen náročná spekulativní nauka, ale že se konkrétně dotýká našich životů a určuje naši spiritualitu. Zvláště v posledních desetiletích můžeme ve světové teologii spatřovat nové promyšlení trojičného mysteria a pokusy interpretovat svět ve světle víry v trojjediného Boha. Výrazný proud v současné teologii představuje projekt tzv. „trinitární ontologie“, který je dnes rozvíjen zvláště v italském, německém a anglo-americkém prostředí. Jedná se o snahu chápat trojičnný obraz Boha jako klíč k porozumění celkovému bytí. Je to ovšem široký proud s množstvím různých přístupů, proto by bylo lépe hovořit o „trinitárních ontologiích“. Určitým společným jmenovatelem těchto přístupů je úsilí o nový dialog mezi teologií a filosofií, kdy se otázky rozumu setkávají s vírou zjevenou Ježíšem Kristem, tedy s vírou v Boha Trojici.

V současné době jsem na KTF UK hlavním řešitelem projektu Primus, v němž se společně s třemi dalšími kolegy (Martinem Daniškem, Eduardem Fiedlerem a Petrem Mackem) zabýváme trinitární antropologií. Zaměřujeme se na výklad lidské osoby jakožto vztahového bytí, jehož podstata se ozřejmuje v trojičnné perspektivě. V našem projektu navazujeme na skutečnost, že křesťanská víra v dějinné zjevení trojosobového Boha – Otce, Syna a Ducha svatého – přispívá k filosofickému utváření konceptu lidské osoby a zpětně takto prohloubený pohled na lidství nabízel nové prostředky pro racionální výklad trojičnného mysteria. Naším cílem je pokračovat v tomto oboustranném procesu vzájemného ovlivňování a ukázat souvislost mezi trojičnnou teologií a antropologií, aniž bychom popřeli rozdílnost mezi Bohem a člověkem.

Pokud bych měl vybrat z našeho projektu jeden aspekt, který je dnes zvláště aktuální a praktický, pak by to mohlo být téma dialogu, o němž se dnes více hovoří v souvislosti se synodálním procesem v církvi. K správnému pochopení významu slova „dialog“ přispívá naše víra v Boha. Křesťané věří, že Bůh není monologický, nýbrž je navýsost dialogický: je Bohem lásky, je věčnou komunikací mezi Otcem a Synem v Duchu svatém. Tento Bůh k nám hovoří ve svém Slově, ale nejen to, on sám je Bohem Slova a my neseme podobnost s Bohem právě pro naši schopnost řeči a dialogu. K tomuto dialogu jsme také povoláni, abychom se otevřeli modlitbě a naslouchali hlasu druhých lidí a dávali správnou odpověď. Trinitární teologie pochopitelně nechce ani nemůže vyřešit všechny „praktické“ otázky lidské komunikace, nabízí však perspektivu, ze které lze nově pohlížet na problematiku lidského bytí, a může přispět k formování stylu našeho života a jednání.